

# Klimatkontrakt 2030

Mellan Borås Stad och myndigheterna  
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,  
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

**VERSION 2024**



# Innehåll

<b>1. Klimatkontrakt 2030</b>	<b>3</b>
<b>2. Syftet med Klimatkontrakt 2030</b>	<b>3</b>
<b>3. Parter</b>	<b>4</b>
<b>4. Gemensamt åtagande</b>	<b>5</b>
4.1 Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy	5
4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	5
4.3 Lärande och innovation - att göra, dela och skala	5
<b>5. Kommunens åtaganden</b>	<b>6</b>
5.1 Klimatmål 2030	6
5.2 Klimatfärdplan 2030	7
5.3 Klimatinvesteringsplan 2030	13
<b>6. Myndigheternas gemensamma åtaganden</b>	<b>14</b>
6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning	15
6.2 Samordnande insatser kring finansiering	15
6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ	15
<b>7. Viable Cities åtaganden</b>	<b>15</b>
7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030	15
7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning	16
7.3 Innovation, implementering och skalning	16
7.4 Samordnad finansiering	17
7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer	17
<b>Klimatkontrakt 2030</b>	<b>18</b>
<b>Bilaga 1 - Länkar till dokument</b>	<b>19</b>
<b>Bilaga 2 - Omställningskartan</b>	<b>20</b>



## 1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för både nuvarande och framtida generationer. För att möta denna utmaning krävs att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen *Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser* innebär att städer ska bibehålla eller öka livskvaliteten för invånarna, samtidigt som de når noll nettoutsläpp av växthusgaser. För att uppfylla missionen behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen

Arbetet med missionen är i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också är en utgångspunkt för många svenska städers klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan betraktas som en genomförandeplan för Parisavtalets åtaganden om klimatomställning. Missionen ligger även i linje med de svenska miljömålen och det klimatpolitiska ramverket med inga nettoutsläpp av växthusgaser i Sverige senast år 2045, samt EU:s målsättning om klimatneutralitet till 2050.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan städer och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

## 2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär en högre ambition för hållbar stadsutveckling. Denna



ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens resurser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhälle och medborgare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

### 3. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Borås Stad
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities<sup>1</sup>.

<sup>1</sup> Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.



## 4. Gemensamt åtagande

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap från signatärerna för att arbeta i riktning mot missionen om klimatneutrala och hållbara städer. Detta inkluderar att utforska nya sätt att styra och leda i samverkan med aktörer i alla delar av och på alla nivåer i samhället.

Arbetet med att utforska, utveckla och implementera nya sätt att arbeta med omställningen sker inom tre övergripande utvecklingsprocesser.

### 4.1 Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet.

En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas.

För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

### 4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

### 4.3 Lärande och innovation – att göra, dela och skala

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla uppföljning, utvärdering och analys på lokal och nationell nivå i samarbete med europeiska och internationella initiativ för klimatneutrala och hållbara städer.



Processen syftar också till att stärka städernas roll som innovationsnav för omställningen. I detta ingår insatser för att stärka implementering, delning och skalning av lösningar, eftersom innovationer bara är framgångsrika när de tas i bruk och får genomslag i praktiken. Alla signerande aktörer åtar sig att bidra och samskapa på mötesplatser och inom initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno.

## 5. Kommunens åtaganden

### Bakgrund

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att öka tempot i klimatomställningen i städer inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi i kölvattnet av corona-pandemin. Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Åtgärderna i Klimatkontrakt 2030 version 2022 utgår från Borås Stads befintliga styrdokument. Varje år fram till 2030 vässar både Borås Stad och de andra parterna i kontraktet sina ambitioner; detta är ett ömsesidigt åtagande som samtliga parter skrivit under på i avsiktsförklaringen till programmet.

Texten nedan utgör Borås Stads textbidrag till Klimatkontrakt 2030 version 2024. Myndigheternas och Viable Cities textbidrag är också under utveckling och kommer att läggas ihop av Viable Cities kommunikationsavdelning till ett enhetligt kontrakt. Kontraktet ska signeras av samtliga parter under Viable Cities Day i Stockholm 6 december 2024.

### Borås Stads åtaganden

Borås Stad väljer att ingå i partnerskapet kring Klimatneutrala städer 2030 därför att satsningen ligger i linje med de mål som Borås Stad har beslutat om och ger kommunen möjlighet att växla upp sin tvärsektoriella samverkan lokalt, regionalt och nationellt. Genom Viable Cities innovationssatsning får Borås Stad med projektparter tillgång till lärande och metodutveckling med potential att skapa en mer rättvis och inkluderande omställning samt realisera de kraftiga utsläppsminskningar som krävs.

## 5.1 Klimatmål 2030

### Agenda 2030

Agenda 2030 är FN:s handlingsplan med tillhörande mål för omställningen till ett hållbart samhälle. Syftet med handlingsplanen är att samla världen kring hållbar utveckling. Borås Stads ambition är att Agenda 2030 ska genomsyra kommunens arbete och har därför kartlagt vilka globala mål alla styrdokument bidrar till att uppnå. På kommunens webbplats finns även en egen sida om hållbar utveckling som



beskriver hur Borås Stads olika insatser, projekt och satsningar är kopplade till de olika globala målen<sup>2</sup>.

### **Visionen om framtidens Borås**

Visionen om framtidens Borås (2022) är Borås Stads långsiktiga riktning och ska vara utgångspunkten för allt arbete i Borås Stad. Den utgår från ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv och beskriver ett Borås där målen i Agenda 2030 är uppfyllda. Visionen fastslår att vi ska ta ansvar genom att behandla varandra och vår miljö med omsorg. Vi ska leva i harmoni med en rik natur, vår omvärld och med andra människor. Därtill ska social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet vara grunden för våra val och beslut.

### **Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om**

Borås Stad har anslutit sig till Västra Götalandsregionens målsättning om att vara en fossiloberoende region 2030. Det innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990-års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010.

## **5.2 Klimatfärdplan 2030**

### **De största utmaningarna för en rättvis omställning**

Genom nationellt uppmärksammade krafttag som Socialt hållbart Borås, Klimatneutrala Borås 2030 och Stadsbyggnadsprogrammet Viskans park har Borås Stad växlat upp i arbetet för en klimatneutral och socialt hållbar stad. Men takten i omställningsarbetet behöver öka ytterligare och de olika hållbarhetsdimensionerna behöver integreras i syfte att möjliggöra en rättvis omställning - ett arbete som påbörjats och som behöver skalas upp.

### **Hur motverkar vi en orättvis omställning?**

I Borås Valfärdsbokslut framträder bilden av en stad där förutsättningarna för ett gott liv ser olika ut beroende på var du bor, vilket kön du har och under vilka omständigheter du växer upp. De ekonomiska klyftorna växer och det finns stora socioekonomiska skillnader mellan stadsdelar och olika grupper av boråsare.

Ett typexempel på en socioekonomisk utmaning i omställningsarbetet är att många äldre hyresbostäder i Borås kommer att behöva energieffektiviseras inom en snar framtid. Energieffektiviseringar kan kräva omfattande och kostnadskrävande åtgärder. De energieffektiviseringar som genomförs inom kommunala bostadsbolag kommer på kort sikt öka hyrorna. Många hyresgäster som lever i dessa bostäder saknar den ekonomiska förmågan att betala högre hyror. Även om

<sup>2</sup> <https://www.boras.se/hallbarutveckling>



energieffektiviseringarna förväntas vara lönsamma på sikt kommer det med största sannolikhet drabba befintliga hyresgäster. För att minska hyreshöjningarna behöver möjligheter till extern finansiering eller nya ekonomiska modeller undersökas.

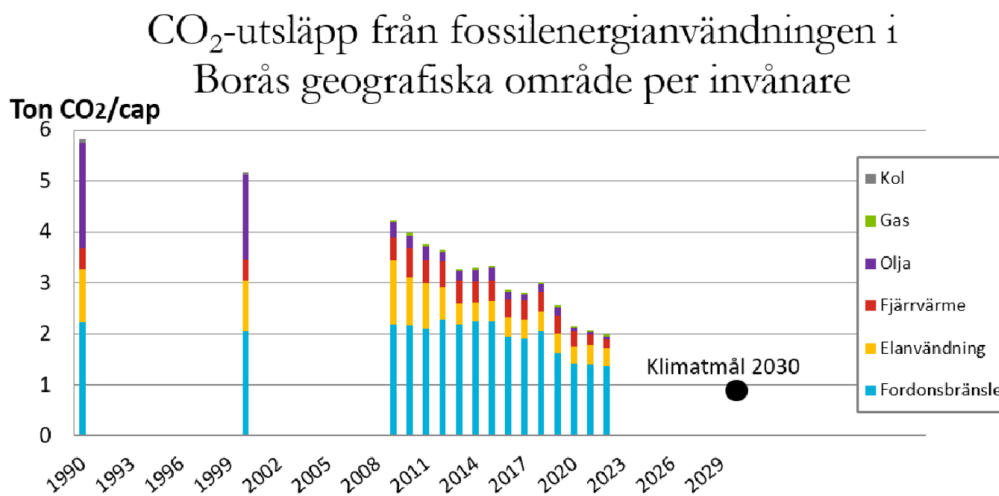
Borås Stad har haft för vana att formulera mål inom olika sektorer. Men omställningsarbetet kräver tvärsektoriell samverkan och det ställer extra krav på kommunen. Den socioekonomiska utmaningen i föregående stycke är ett exempel på en av många komplexa omställningsfrågor som kommunen behöver lösa i samverkan med interna och externa krafter. Det finns många exempel på god samverkan inom Borås Stad när det gäller att lösa enskilda frågor, men organisationen behöver bli bättre på att samverka tvärsektoriellt både vid utvärdering och i arbetet med att skapa underlag till kommunens budget och bokslut.

### De största utsläppen inom Borås Stads kommunkoncern

När Borås Stad tog fram en koldioxidbudget 2019 konstaterades att de största utsläppen inom Borås Stads kommunkoncern fanns inom inköp av varor, mat och byggnation. Byggnation var den avgörande största delen av utsläppen. Så här fem år senare kvarstår dessa områden som de mest utmanande för kommunkoncernen att komma till bukt med.

### Vi behöver halvera fossilenergianvändningen

För att nå Västra Götalandsregionens målsättning om en fossiloberoende region 2030 behöver fossilenergianvändningen i Borås geografiska område per invånare halveras (se graf nedan). Konsumtionen av fossila fordonsbränslen har inte minskat i den takt som krävs för att uppnå målsättningen. Minskningstrenden inom detta område väntas dessutom påverkas negativt på grund av förändringar i nationella styrmedel, som reduktionsplikten för bensin och diesel. Fortsatt och intensifierad samverkan kommer att krävas mellan offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhälle om målen ska kunna nås.



Figur 1. CO<sub>2</sub>-utsläpp från fossilenergianvändningen i Borås geografiska område per invånare.





## Strategier och åtgärder

I syfte att nå målen har Borås Stad tagit fram strategier för minskad klimatpåverkan som pekar ut riktningen inom ett antal prioriterade områden. Områdena omfattar både lokala utsläpp av växthusgaser och utsläpp på andra ställen som sker till följd av konsumtion av varor och tjänster. I det här avsnittet fokuserar vi på åtgärder kopplade till de strategier som rör transporter, energiproduktion, energieffektivisering och bygg, då de rör fossilenergianvändningen för Borås geografiska område.

### Transporter

För att minska användningen av bensin och diesel behöver vi minska behovet av transporter, öka de yteffektiva och hållbara färdssätten (cykel, gång- och kollektivtrafik) samt byta bränsle till el eller andra förnybara alternativ.

- **Kollektivtrafik**

Tillsammans med Västra Götalandsregionen har Borås Stad nyligen antagit *Kollektivtrafikplan för staden Borås 2035*<sup>3</sup>. I dokumentet finns en tydlig ambition att öka andelen kollektivtrafik av de motoriserade resorna. Tillsammans med Västtrafik kommer Borås Stad att ta fram en handlingsplan för att öka kollektivtrafikens attraktivitet. Borås Stad håller dessutom på att ta fram en utredning som beskriver hur kollektivtrafiknätet kan förbättras för att öka attraktiviteten för fler.

- **Trafikplan**

Under 2024 tar Borås Stad fram en ny trafikplan med fokus på att öka andelen hållbara transporter. Trafikplanen kommer att ha särskilt fokus på framkomligheten för cykel.

- **Samverkan kring transporter**

Borås kommuns parkerings AB samverkar med Kraftnät Borås, bostadsbolagen och Lokalförsörjningsförvaltningen för att öka möjligheterna att ladda personbilar. Detta gör det möjligt för fler verksamheter i Borås att skaffa elbil och öka andelen elbilar inom kommunens egen verksamhet.

Borås stad samverkar även med näringslivet för att möjliggöra för laddning av lastbilar. Därtill pågår flera projekt tillsammans med näringslivet i syfte att öka andelen fossilfria transporter:

- **Good Goods** är en satsning kring miljösmarta el-fordon som både levererar paket och hämtar avfall och på så sätt optimerar transporter. Syftet är att öka trivseln i stadskärnan genom att skapa nya innovativa hållbara transportlösningar, som minskar antalet tyngre transporter. Det ger ett tystare, renare och säkrare centrum.
- **AutoFreight** är ett High Capacity Transport-projekt (HCT) i vilket Borås Stad arbetar tillsammans med Ellos, Fristads, Kerry Logistics och Volvo Bussar med flera

<sup>3</sup> Kollektivtrafikplan för staden Borås 2035



i syfte att utveckla affärslogistiken och öka transporteffektiviteten. Det handlar om extra långa fordonskombinationer vilket gör att kapaciteten blir betydligt högre, transporteffektiviteten ökar, transporterernas miljöpåverkan minskar liksom antalet lastbilar på vägarna.

- **Mobility Logistic Hubs (MoLo Hubs)** är ett EU-projekt. Projektet syftar till att minska stadstrafiken genom att skapa närliggande attraktiva så kallade mobilitets- och logistikhubbar (samlad service) som erbjuder en rad servicetjänster som exempelvis paketutlämning, klädreturer med mera. De europeiska städer som deltar ska undersöka, testa och utvärdera vilka funktioner och tjänster som är mest framgångsrika.

## Energiproduktion

- **Solenergi**

Solcellsproduktionen har ökat kraftigt de senaste åren. Det finns fortfarande en stor potential till fortsatt ökning, men hur stor den blir beror på skatter, avgifter och elpriser. Det är viktigt att solcellsproduktionen integreras i elsystemet på ett bra sätt. Därför deltar Borås Stad i projektet Green Renewable Industrial Transition Hotspots (GRITH) som är ett EU-projekt med fokus på energisamverkan mellan företag i Viareds industriområde i Borås. Samverkan ska ske genom produktion, lagring och överföring av förnyelsebar energi med hjälp av solceller på de stora företagstak som finns i industriområdet. Projektet bidrar till att utvärdera teknik, affärsmodeller och regelverk i energisamverkan för att i nästa steg göra det möjligt att skala upp energiproduktionen från solceller.

De kommunala bolagen, Lokalförsörjningsförvaltningen och Serviceförvaltningen installerar solcellsanläggningar löpande. Det pågår ett arbete med att inventera alla tak på kommunkoncernens byggnader för att avgöra vilka som är lämpliga för kommande solcellsinstallationer. Inventeringen ska mynna ut i ett förslag som snabbar på installationen av fler solcellsanläggningar.

## Energieffektivisering

- **Energi- och klimatrådgivning**

Borås Stad erbjuder gratis och opartisk energi- och klimatrådgivning för både privatpersoner och företag. Detta är ett stöd som kan hjälpa fastighetsägare att bedöma vilka energieffektiviseringar som är viktiga att göra.

- **Energieffektivisering**

Borås Stad arbetar ständigt med att energieffektivisering fastigheter, både kommunens egna och de som hyrs. Det finns potential att satsa ännu mer på energieffektivisering, eftersom det fortfarande finns fastigheter med hög förbrukning.

- **LED**

Borås Stad har länge jobbat med energieffektivisering av gatubelysning, sedan



år 2011 har armaturer bytts till LED. Kommunens gatubelysning består av 20 000 ljuspunkter och cirka 6 000 av dem är LED. De senaste åren har kommunen bytt ungefär 1 000 stycken per år men med en ökad budget har cirka 4 000 bytts ut under 2023. Denna åtgärd kommer att sänka förbrukningen till en tredjedel.

- **Energifattigdom**

EU har uppmärksammat problemet med energifattigdom och en förhoppning är att Borås Stad framgent ska kunna söka pengar från kommande EU-fonder för energieffektivisering. Stödet, tillsammans med nya ekonomiska modeller, kan kanske bidra till att fler effektiviseringsprojekt kan bli av utan att vi ökar hemlösheten.

- **Energiplan**

Borås Stad kommer att ta fram en ny energiplan. En förstudie pågår för att kartlägga framtida energianvändning, produktion och distribution för att säkra en trygg och hållbar energitillförsel. Arbete synkas med Boråsregionens energiplanering. Förstudien beräknas vara klar under våren 2025.

## Byggsektorns påverkan

Det är viktigt att förvalta och utveckla fastighetsbeståndet på ett sätt som tar hänsyn till byggnadernas livscykelperspektiv, minimerar koldioxidutsläpp och bidrar till att vi i så stor utsträckning som möjligt kan undvika rivning och nybyggnation. Renoveringar, ingrepp och nybyggnation behöver ske i rätt tid och med respekt för människor och miljön. Därför arbetar Borås Stad med att ta fram riktlinjer för hållbar byggnation. Riktlinjerna tydliggör bland annat kommunens ambitionsnivå när det gäller minskning av koldioxidutsläpp från byggnation. Riktlinjerna kommer att gälla för byggande förvaltningar och kommunala bolag. Som ett inledande arbete har dialoger förts med byggsektorn för att främja samverkan och för att ta reda på hur kommunen tillsammans med branschen ska kunna minska klimatpåverkan från byggnation.

- **Ett gemensamt krafttag**

Inom satsningen *Klimatneutrala Borås 2030* pågår dialog mellan kommunen, den lokala bygg- och rivningsbranschen och akademien om ett gemensamt krafttag för att öka användningen av återbrukade byggmaterial och användning av byggmaterial med låg klimatpåverkan. Det är viktigt att återbruk av byggnadsmaterial sker lokalt för att inte transporter ska öka och därmed riskera att äta upp klimatnyttan av återbruk. Dialogen med externa aktörer har bidragit till ett internt nätverk av byggande förvaltningar och bolag. Inom nätverket delas erfarenheter om bland annat hållbar byggnation.

- **Vi bygger i trä**

De kommunala bostadsbolagen Fristadbostäder och Viskaforsbostäder har goda erfarenheter av att bygga med trä. Fristadbostäder nyaste byggnation Prästhöjden 2 blev nyligen utsedd till allmännyttans bästa bygge 2024.



## Uppföljning och lärande

### Kommunkoncernens uppföljning

Borås Stad har under några års tid arbetat med handlingsplaner för minskad klimatpåverkan. Därtill har kommunen årligen tagit fram en klimatrappport som utvärderar klimatarbetet och presenterar rekommendationer för kommande år. Som ovan nämnt pågår arbetet med att integrera hållbarhetsarbetet i ordinarie styrning och ledning. Handlingsplanerna såväl som klimatrappporten omfattas av det arbetet.

Borås Stad arbetar med klimatväxling. Det innebär att kommunala förvaltningar och bolag ska klimatkompensera sina koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil och flyg. I arbetet följs kommunkoncernens tjänsteresor upp. Avgiften ska i första hand användas för att minska koldioxidutsläpp i den egna verksamheten. Avgifter som inte används inom ett års tid debiteras till den gemensamma klimatkompensationsfonden. Förvaltningar inom Borås Stad som önskar genomföra mer omfattande åtgärder i syfte att minska Borås Stads klimatpåverkan kan ansöka om medel från klimatkompensationsfonden.

### Regional och nationell uppföljning

Kommunernas klimatlöften är en satsning inom kraftsamlingen Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om5 som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Nuvarande period för klimatlöften sträcker sig 2024-2026 och Borås Stad har antagit 28 av totalt 30 löften, som följs upp av Västra Götalandsregionen.

Klimatkommunerna följer årligen upp hur Borås Stad arbetar. Även kommunnätverket Sveriges ekokommuner följer och jämför miljöutvecklingen i Borås Stad.

### Det gemensamma lärandet

Stor vikt läggs vid lärande och erfarenhetsutbyte med kommuner och andra aktörer i Västra Götalandsregionen och nationellt. Borås Stad ingår i nätverken Fossilfritt Sverige, Sveriges ekokommuner, Energikontor Väst, Klimat 2030 och Klimatkommunerna.

Ett av många projekt kommunen medverkar i, med lärandet i fokus, är det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities storsatsning Klimatneutrala städer 2030. Här får Borås Stad tillgång till ett brett internationellt och nationellt nätverk av städer, myndigheter och andra intressenter som vill verka för Viable Cities mission om klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

I satsningen *Klimatneutrala Borås 2030* samverkar Borås Stad med Science Park Borås (Högskolan i Borås innovationsmiljö), Navet Science Center, Borås Energi och Miljö AB och Fristadbostäder AB. Satsningens tvärsektoriella omställningsteam har byggt in en systematik i det gemensamma lärandet genom veckovisa avstämningsmöten. Kontinuiteten möjliggör ett sammanhållet arbete, informationsutbyte och uppföljning på regelbunden basis. Därtill bjuds satsningens



intressenter in till tematräffar, workshops, strategimöten efter behov och intresse. Invånare bjuds aktivt in att ta del av samtalet kring klimatomställningen. På så sätt växer engagemanget organiskt och ger ringar på vattnet.

Högskolan i Borås är ett nav i det regionala innovationssystemet och den enda högskolan i landet där Science Park är en del av verksamheten. Borås Stad medverkar i flera forskningsprojekt med ökad klimatnytta som huvudsyfte. Två av dessa handlar om cirkulärt och klimatreducerat betongelement i nybyggnation och att få Vård- och äldreförvaltningen i Borås Stad att minska mängden avfall från engångsmaterial av plast och matsvinn.

### **5.3 Klimatinvesteringsplan 2030**

För att kunna genomföra ett rättvist och inkluderande omställningsarbete har Borås Stad identifierat behovet av att integrera hållbarhetsarbetet än mer i ordinarie styrning och ledning och i budgetprocessen. Ett sådant arbete har därför påbörjats under 2024 med målet att, på sikt, kunna arbeta mer strategiskt och utmaningsdrivet kring hållbarhet. Genom att bygga kapacitet för detta kan organisationen avlastas administrativt samtidigt som resurser allokeras för att lösa organisatoriska utmaningar i omställningsarbetet.

Borås Stad har tagit fram en första utgåva av en klimatinvesteringsplan. Den fokuserar på att sammanställa befintlig data och förtydliga vilka områden vi behöver fokusera på. Planen innehåller en sammanfattning av de största utsläppområdena och pekar på vilka åtgärder vi behöver arbeta med. De ekonomiska bedömningarna är resonerande och inte siffersatta. I den första utgåvan av klimatinvesteringsplanen finns alltså inga kostnadsuppskattningar, utan en kortfattad diskussion kring samhällsekonomiska aspekter.

Arbetet med klimatinvesteringsplanen har visat att de största utmaningar för att nå klimatneutralitet är följande fyra områden:

1. Omställning av transportsektorn
2. Energieffektivisering och ökning av elproduktionen
3. Minskning av klimatpåverkan från byggsektorn
4. Minskning av klimatutsläpp från konsumtion av varor och mat

De utpekade områdena speglar Borås Stads Energi och klimatstrategi såväl som Västra Götalands regionala fokusområden inom Klimat2030 samt Sjuhärads och Fyrbodals kommunalförbunds gemensamma arbete för fossilfria transporter. Borås Stad kommer att arbeta vidare med dessa fyra områden intern i kommunkoncernen såväl som med samarbetsparter.



## Gröna finanser

Borås Stad kan finansiera hållbara investeringar, genom att vända sig direkt till kapitalplacering som vill göra skillnad för den gröna omställningen. Ett grönt ramverk, antaget av Kommunstyrelsen, gör detta möjligt. Borås Stad och dess bolag kan ta fram gröna projekt inom åtta kategorier: förnybar energi, energieffektivitet, gröna byggnader, rena transporter, klimatanpassning, hållbar hantering av vatten och avloppsvatten, förebyggande och kontroll av föroreningar samt biologisk mångfald på land och vatten. Borås Stad har inrättat en kommitté för gröna obligationer, som utvärderar, och går i god för att projekt som väljs ut klarar kriterierna för att få kallas en grön investering.

## 6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kap 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för hållbara städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.



## 6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning samt öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk. Med kommunernas identifierade utvecklingsbehov i en accelererad klimatomställning som fokus, ska processen fortsatt och långsiktigt bygga på proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

## 6.2 Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att, utifrån identifierade behov hos kommunerna, fortsatt koordinera, underlätta och skapa en samlad bild av finansiella stöd, uppdrag och satsningar som rör hållbara städer och samhällets utveckling. Syftet med åtagandet är att tillhandahålla ändamålsenlig information om olika finansieringsmöjligheter och stöd. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städers omställning.

## 6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska initiativ kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030.

# 7. Viable Cities åtaganden

Med målet att skapa förutsättningar för ett gott liv för alla inom planetens gränser genomförs det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities i nära samarbete med olika aktörer för att påskynda omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Detta är en central del av Sveriges åtagande att uppnå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet. Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja städernas omställning på nationell, europeisk och global nivå genom att använda missionen som ett verktyg.

Inom ramen för Viable Cities som ett strategiskt innovationsprogram kommer följande att prioriteras:

## 7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030

Det pågår en allt snabbare mobilisering kring omställningen både lokalt, nationellt och internationellt, där Klimatkontrakt 2030 fungerar som viktigt verktyg. För att



effektivisera och skala upp arbetet krävs bättre samordning och kontinuerlig utveckling av kontrakten. Detta inkluderar att bredda, replikera och prioritera åtgärder samt att effektivisera dialogen mellan alla inblandade aktörer.

Viable Cities programkontor har etablerat och utvecklar nu en samordningsfunktion för Klimatkontrakt 2030 i Sverige. Syftet är att ytterligare stödja processen med klimatkontrakt, där myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer utvecklar och skärper sina åtaganden steg för steg. Samtidigt fokuseras det på att implementera och skala upp åtgärder för att påskynda omställningen.

Den förstärkta samordningsfunktionen stödjer aktörerna i att gemensamt stärka sin förmåga att gå från teori till praktisk implementering av klimatåtgärder. Målet är att ta Klimatkontrakt 2030 till nästa nivå både lokalt, nationellt och internationellt.

Funktionen ökar också kunskapen och skapar bättre förutsättningar för kommuner och andra aktörer att dra nytta av och utveckla arbetssätt för att integrera de omfattande policypaketerna på EU-nivå, som exempelvis Fit for 55 och taxonomiförordningen för hållbara investeringar, på lokal nivå.

## **7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning**

Detta åtagande är kopplat till myndigheternas engagemang, som finns beskrivet i avsnitt 6.1, samt utvecklingsprocesser för systemdemonstratorer och policylab.

Viable Cities avser fortsatt vara en mobiliserande aktör inom smart policyutveckling och regelverk för att stödja städernas klimatomställning. Det innefattar bland annat att ge kommuner bättre överblick över gällande och framtida svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer som är relevanta för klimatomställningen, till exempel policypaketet Fit for 55.

Viable Cities åtagande innefattar också att erbjuda processtöd att förändra regelverk och normer för att praktiskt underlätta klimatomställningen.

## **7.3 Innovation, implementering och skalning**

Viable Cities avser utveckla sin roll som föregångare och intermediär för att stärka de koordinerande, mobiliserande och faciliterande insatserna i det framväxande ekosystemet för att uppnå missionen om Klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Detta arbete fokuserar särskilt på gemensamma utvecklingsprocesser för policyutveckling och lärande/innovation, som beskrivs i avsnitt 3.3.

För att underlätta för kommuner att implementera och skala innovation som snabbar på klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och





processtöd. Detta inkluderar samarbete med andra strategiska innovationsprogram och Impact Innovation-program inom utvecklingen av Klimatkontrakt 2030.

Utifrån samarbetsavtalet som finns med Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer Viable Cities ytterligare utveckla samverkan med såväl städer och myndigheter inom detta område. Inom digitalisering för klimatomställning kommer arbetet utvecklas vidare med det nyligen inrättade Urban Twin Transition Centre.

Viable Cities samverkar också med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Klimatkommunerna inom initiativet Klimatkonkurrenskraft. Syftet är att påskynda omställningen i riktning mot missionen genom samverkan mellan kommunerna och näringslivet vilket bidrar till att stärka företagens konkurrenskraft.

## 7.4 Samordnad finansiering

Viable Cities kommer att stödja kommunernas behov av finansiering för klimatomställning och främja samarbete och synergier mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer tillsammans *med städerna* att fortsätta arbeta med utvecklade former för finansiering kopplat till Klimatkontrakt 2030 inom satsningen Klimatneutrala städer 2030 och de sex myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities kommer tillsammans *med myndigheterna* att utveckla arbetet inom samordnad finansiering genom olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 6.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030 samt som en del i det internationella arbetet med missionen och tillgängliggöra insikter och verktyg för många fler.

## 7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities är också en aktiv part i det europeiska partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med syster-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

# Klimatkontrakt 2030

Mellan Borås Stad, myndigheterna Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket, Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

**Stockholm 2024-12-06** Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2025. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021, den tredje 2022 och den fjärde 2023. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

---

**Ulf Olsson**

Kommunstyrelsens ordförande,  
Borås Stad

---

**Olga Kordas**

Programchef,  
Viable Cities

---

**Caroline Asserup**

tf Generaldirektör,  
Energimyndigheten

---

**Darja Isaksson**

Generaldirektör,  
Vinnova

---

**Johan Kuylenstierna**

Generaldirektör,  
Formas

---

**Elisabeth Backteman**

Generaldirektör,  
Tillväxtverket

---

**Roberto Maiorana**

Generaldirektör,  
Trafikverket

---

**Maria Ohlman**

tf Generaldirektör,  
Naturvårdsverket



## Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Borås Stad.

- [Klimatkontrakt 2030 Borås version 2023](#)
- [Klimatkontrakt 2030 Borås version 2022](#)



## Bilaga 2 – Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat från Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

